

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

1 päivänä maaliskuuta 2018*

Ennakkoratkaisupyyntö – Tulleja vaikutukseltaan vastaava maksu – SEUT 30 artikla – Sisäinen maksu – SEUT 110 artikla – Maasta vietäviin öljytuotteisiin sovellettava maksu – Se, ettei maksua vyörytetä kuluttajalle – Se, että verovelvollinen vastaa maksun aiheuttamasta rasisituksesta – Verovelvollisen maksamien summien palauttaminen

Asiassa C-76/17,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Înalta Curte de Casație și Justiție (ylin tuomioistuin, Romania) on esittänyt 17.11.2016 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 13.2.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

SC Petrotel-Lukoil SA ja

Maria Magdalena Georgescu

vastaaan

Ministerul Economiei,

Ministerul Energiei ja

Ministerul Finanțelor Publice,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz sekä tuomarit C. Vajda, E. Juhász, K. Jürimäe ja C. Lycourgos (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- SC Petrotel-Lukoil SA, edustajinaan C. Vasile, M. Strîmbei ja A. Barbu, avocați,
- Romanian hallitus, asiamiehinään R. H. Radu, L. Lițu ja R. Mangu,
- Euroopan komissio, asiamiehinään F. Clotuche-Duvieusart ja L. Radu Bouyon,

* Oikeudenkäyntikieli: romania.

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 30 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain yhtäältä SC Petrotel-Lukoil SA (jäljempänä Lukoil) ja Maria Magdalena Georgescu ja toisaalta Ministerul Economiei (talousministeriö, Romania), Ministerul Energiei (energiaministeriö, Romania) ja Ministerul Finanțelor Publice (valtiovarainministeriö, Romania) ja jossa on kyse siitä, että talousministeriö on kieltäytynyt palauttamasta kiinteitä summia, jotka Lukoil on maksanut öljytuotteiden erityisrahastoon, joka on perustettu entisen Compania Română de Petrolin (Romanian öljy-yhtiö, jäljempänä CRP) velkojen perimiseksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 3 Öljytuotteiden erityisrahaston perustamisesta ja käytöstä annetulla kiireellisellä hallituksen asetuksella nro 249/2000 (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 249/2000 privind constituirea și utilizarea Fondului special pentru produse petroliere; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 647, 12.12.2000), sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro 142/2006, jolla hyväksytään hallituksen asetus nro 53/2005 rahoitustoimenpiteistä talousarvion ja julkisen tilinpidon alalla (Legea nr. 142/2006 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 53/2005 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar și al contabilității publice) (jäljempänä OUG nro 249/2000), perustettiin öljytuotteiden erityisrahasto entisen CRP:n kaikkien maksuvelvoitteiden täyttämiseksi.
- 4 OUG:n nro 249/2000 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Öljytuotteille perustetaan erityisrahasto siten, että kotimarkkinoilla ja ulkomaan markkinoilla myytävien tuottajilta hankittujen tai jalostettujen öljytuotteiden – bensiini ja diesel – hintaan sisällytetään kiinteä, [Romanian leinä (RON)] ilmaistu summa, joka on [0,01 Yhdysvaltain dollaria (USD) litralta], tuotteen luovutusta edeltävän kuukauden viimeisen päivän vaihtokurssilla.”
- 5 OUG:n nro 249/2000 2 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Edellä 1 §:n mukaisesti perustettavaa öljytuotteiden erityisrahastoa hallinnoi Ministerul Industriei și Comerțului [(teollisuus- ja elinkeinoministeriö, Romania)], ja sitä käytetään entisen [CRP:n] kaikkien maksuvelvoitteiden täyttämiseen.”
- 6 OUG:n nro 249/2000 5 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Velvollisuus laskea ja maksaa 1 §:n soveltamisesta johtuvat summat on tuottajilla ja jalostajilla, jotka ovat oikeushenkilöitä, joiden kotipaikka on Romaniassa, riippumatta niiden organisaation muodosta, niiden pääoman luonteesta ja niiden tuotteiden käyttötarkoituksesta, joka vastaa asianomaisen tuotteen käyttökategoriaa ja sitä, minkätyyppisistä käyttäjistä on kyse.”
- 7 OUG:n nro 249/2000 7 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Tämän asetuksen 1 §:ssä tarkoitettujen öljytuotteiden hintaan sisältyvää kiinteää summaa pidetään verotuksessa vähennyskelpoisena kustannuksena.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 8 Lukoil vaati talousministeriötä palauttamaan summat, jotka Lukoil oli maksanut öljytuotteiden viennin perusteella OUG:n nro 249/2000 nojalla 1.1.2007–31.3.2010.
- 9 Talousministeriö kieltäytyi 24.5.2010 päivätyssä kirjeessä palauttamasta Lukoilin vaatimia summia.
- 10 Lukoil nosti tästä kanteen Curtea de Apel Bucureștiassa (Bukarestin ylioikeus, Romania). Mainittu yhtiö väitti pääasiallisesti, että kyseiset summat ovat olleet perusteettomia siitä lähtien, kun Romania liittyi Euroopan unioniin 1.1.2007, siltä osin kuin niiden maksaminen on SEUT 30 artiklan vastaista, sillä niissä on kyse jäsenvaltion yksipuolisesti asettamasta veronluonteisesta maksusta, joka peritään valtion rajan ylittävistä tavaroista.
- 11 Curtea de Apel București hylkäsi Lukoilin kanteen 12.10.2011 antamallaan tuomiolla. Mainittu tuomioistuimien katsoi muun muassa, että öljytuotteiden hintaan sisällytetty 0,01 USD:n summa litralta laskettiin niin Romaniassa kuin tämän jäsenvaltion ulkopuolellakin luovutetuista tuotteista, joten oli niin, että koska kyseistä maksua ei peritty siitä, että tavara ylittää valtion rajan, se ei ollut vientitulli eikä tällaista tullia vaikutukseltaan vastaava maksu vaan sisäinen maksu. Se totesi lisäksi, että vaikka OUG:lla nro 249/2000 käyttöön otettu maksu olisikin SEUT 30 artiklassa kielletty tullia, Lukoilin vaatimus tämän maksun palauttamisesta sille olisi perusteeton, kun otetaan huomioon perusteettoman edun kieltäminen, sellaisena kuin yhteisöjen tuomioistuimien sitä sovelsi 14.1.1997 antamassaan tuomiossa Comateb ym. (C-192/95–C-218/95, EU:C:1997:12). Curtea de Apel București nimittäin katsoi, että kyseinen summa sisältyi OUG:n nro 249/2000 1 §:n nojalla Romanian ulkopuolelle luovutettujen bensiinin ja dieselin hintaan, joten siitä ei vastannut öljytuotteiden luovuttaja vaan niiden hankkija.
- 12 Lukoil haki 12.10.2011 annettuun tuomioon muutosta Înalta Curte de Casație și Justiției (ylin tuomioistuin, Romania). Tämä tuomioistuin kumosi tuomion ja palautti asian Curtea de Apel Bucureștin käsiteltäväksi. Tämä viimeksi mainittu tuomioistuin hylkäsi Lukoilin kanteen 25.1.2016 antamallaan tuomiolla.
- 13 Tässä tuomiossa Curtea de Apel București katsoi tilintarkastuslausunnon perusteella, että vaikka Lukoil oli laskenut kyseisen maksun ja suorittanut sen valtiolle, se ei ollut lisännyt kultakin litralta perittävää 0,01 USD:n kiinteää summaa 1.1.2007–31.3.2010 myymiensä öljytuotteiden myyntihintaan vaan se oli maksanut summan omista varoistaan. Tästä toteamuksesta huolimatta kyseinen tuomioistuin kuitenkin katsoi, ettei Lukoil ollut osoittanut, että kyseisen maksun maksaminen oli aiheuttanut sille vahinkoa. Sen mukaan nimittäin Lukoil oli omasta aloitteestaan ottanut käyttöön sellaisen maksujärjestelyn, joka ei johtunut vastaajana olevasta viranomaisesta eikä myöskään perustunut OUG:n nro 249/2000 säännöksiin. Niinpä kyseinen tuomioistuin katsoi, ettei Lukoililla ole oikeutta vaatimaansa palautukseen, koska riidanalaista maksua ei ollut maksettu sellaisten säännösten nojalla, jotka olisi unionin oikeuden vastaisina lopullisesti todettu laittomiksi, vaan sellaisen mekanismin perusteella, jonka Lukoil itse oli ottanut käyttöön ja josta ei säädetty kansallisessa säännöstössä.
- 14 Lukoil on hakenut 25.1.2016 annettuun tuomioon muutosta Înalta Curte de Casație și Justiției. Tämä tuomioistuin toteaa, että riidanalainen maksu on tullia vaikutukseltaan vastaava maksu, sillä se on luonteeltaan taloudellinen, se on jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen yksipuolisesti asettama ja se peritään tavaroista, koska ne ylittävät valtion rajan. Se ilmoittaa, että Lukoil on vaatinut palautettaviksi maksut, jotka se maksoi omista varoistaan 1.1.2007–31.3.2010. Kyseisen tuomioistuimen mukaan unionin tuomioistuin ei ole koskaan lausunut SEUT 30 artiklan kannalta siitä, voiko verovelvollinen siinä tilanteessa, että se on tosiasiallisesti vastannut tullia vaikutukseltaan vastaavan maksun aiheuttamasta rasituksesta, vaatia maksettujen summien palautusta, vaikka tällaisen maksun maksumekanismi on suunniteltu kansallisessa lainsäädännössä siten, että kyseinen maksu vyörytetään kuluttajalle.

15 Tässä tilanteessa Înalta Curte de Casație și Justiție on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Onko SEUT 30 artikla esteenä tulkinnalle, jonka mukaan on niin, että mikäli verovelvollinen on tosiasiallisesti vastannut vaikutukseltaan vastaavan maksun aiheuttamasta rasisituksesta, se voi vaatia maksetun summan palauttamista, vaikka kansallisessa lainsäädännössä maksun maksumekanismi on suunniteltu siten, että maksu vyörytetään eurooppalaiselle kuluttajalle?
- 2) Onko vaikutukseltaan vastaavana maksuna perittyjen summien palauttaminen siinä tapauksessa, että verovelvollinen on tosiasiallisesti vastannut niistä (siirtämättä niitä kuluttajalle), unionin oikeuden mukaista?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele kahdella kysymyksellään, jotka on tutkittava yhdessä, pääasiallisesti, onko unionin oikeutta, erityisesti SEUT 30 artiklaa, tulkittava siten, että verovelvollisen, joka on tosiasiallisesti vastannut mainitun artiklan vastaisen tullia vaikutukseltaan vastaavan maksun aiheuttamasta rasisituksesta, on voitava saada palautus tällaisina maksuina maksamistaan summista siinäkin tilanteessa, että kyseisen maksun maksumekanismi on suunniteltu kansallisessa lainsäädännössä siten, että maksu vyörytetään kuluttajalle.

Alustavat toteamukset

- 17 Se, että kansallinen tuomioistuin on muodollisesti esittänyt ennakkoratkaisupyynnönsä viittaamalla tiettyyn unionin oikeuden määräykseen tai säännökseen, ei estä unionin tuomioistuinta esittämästä tälle kaikkia unionin oikeuden tulkintaan liittyviä seikkoja, jotka saattavat olla hyödyllisiä tämän arvioidessa käsiteltävänä olevaa asiaa, riippumatta siitä, onko kansallinen tuomioistuin viitannut niihin kysymyksiä esittäessään. Unionin tuomioistuimen on poimittava kaikista kansallisen tuomioistuimen esittämistä seikoista ja erityisesti ennakkoratkaisupyynnön perusteluista ne unionin oikeutta koskevat seikat, joita on syytä tulkita, kun otetaan huomioon riidan kohde (ks. mm. tuomio 27.10.2009, ČEZ, C-115/08, EU:C:2009:660, 81 kohta ja tuomio 29.9.2016, Essent Belgium, C-492/14, EU:C:2016:732, 43 kohta).
- 18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ilmoittaa nyt käsiteltävässä asiassa, että OUG:ssä nro 249/2000 säädetty maksu on SEUT 30 artiklassa tarkoitettu vaikutukseltaan vastaava maksu. Ennakkoratkaisupyynnöstä kuitenkin ilmenee, että Lukoilin palautusvaatimukseen antamassaan vastauksessa talousministeriö oli väittänyt, että kyseinen maksu ei ollut tullia eikä myöskään vaikutukseltaan vastaava maksu vaan sisäinen maksu, ja tämän päätelmän Curtea de Apel București, joka on pääasiassa tosiseikkojen osalta toimivaltainen tuomioistuin, oli 12.10.2011 antamassaan tuomiossa vahvistanut.
- 19 Romanian hallitus ja Euroopan komissio katsovat kirjallisissa huomautuksissaan myös, että OUG:ssä nro 249/2000 säädetty maksu on SEUT 110 artiklassa tarkoitettu sisäinen maksu.
- 20 Näiden vastaväitteiden perusteella on siis ennen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin vastaamista esitettävä tälle tuomioistuimelle kaikki hyödylliset unionin oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, jotka koskevat kyseisen maksun oikeudellista luonnehdintaa unionin oikeuden kannalta.
- 21 Tullia vaikutukseltaan vastaava maksu on tavaroille yksipuolisesti asetettu vero tai maksu, jonka perusteena on valtion rajan ylittäminen, jos se ei ole varsinainen tullia; asia on näin riippumatta veron tai maksun määrän vähäisyydestä, nimikkeestä ja kantamistavasta. Vero tai maksu, joka perustuu

- sellaiseen yleiseen sisäiseen verojärjestelmään, joka kattaa järjestelmällisesti samojen objektiivisten perusteiden mukaisesti tietyn tyyppiset tuotteet riippumatta niiden alkuperästä tai niiden käyttötarkoituksesta, kuuluu sitä vastoin SEUT 110 artiklan, jossa kielletään syrjivät sisäiset maksut, soveltamisalaan (ks. vastaavasti tuomio 15.6.2006, *Air Liquide Industries Belgium*, C-393/04 ja C-41/05, EU:C:2006:403, 51, 55 ja 56 kohta ja tuomio 17.7.2008, *Essent Netwerk Noord ym.*, C-206/06, EU:C:2008:413, 40 ja 41 kohta).
- 22 Kotimaan markkinoilla kaupan pidettyihin kotimaisiin tuotteisiin ja maasta vietäviin tuotteisiin samojen perusteiden mukaan kohdistuva vero tai maksu voi kuitenkin olla EUT-sopimuksessa kielletty, kun kyseisestä verosta tai maksusta saatavat tulot on tarkoitettu käytettäväksi sellaisen toiminnan rahoittamiseen, josta on hyötyä nimenomaan kotimaan markkinoilla kaupan pidetyille kotimaisille tuotteille.
- 23 Tällaisessa tapauksessa nimittäin maasta vietäville tuotteille voi aiheutua syrjintää siltä osin kuin kotimaan markkinoilla kaupan pidettyjen tuotteiden verorasitus neutralisoituu niiden etujen vuoksi, joita verolla tai maksulla rahoitetaan, kun taas vietyihin tuotteisiin kohdistuva verorasitus on täysimääräinen (ks. vastaavasti tuomio 23.4.2002, *Nygård*, C-234/99, EU:C:2002:244, 22 kohta ja tuomio 8.6.2006, *Koornstra*, C-517/04, EU:C:2006:375, 18 kohta).
- 24 Tältä osin on huomautettava, että jos edut, jotka saadaan sellaisen veron tai maksun tuoton kohdentamisesta, joka kuuluu sisäisten maksujen yleiseen järjestelmään ja joka koskee systemaattisesti kaikkia kotimaan markkinoilla kaupan pidettyjä kotimaisia tuotteita sekä vietyjä tuotteita, korvaavat täysimääräisesti kotimaan markkinoilla kaupan pidetyn kotimaisen tuotteen markkinoille saattamisesta aiheutuvan rasituksen, tällainen maksu on SEUT 28 ja SEUT 30 artiklassa kielletty tullia vaikutukseltaan vastaava maksu. Tällainen maksu on sitä vastoin SEUT 110 artiklassa määrätyn syrjintäkiellon vastainen, jos veron tai maksun tuoton kohdentamisen perusteella niille verotetuille kotimaisille tuotteille koitua etu, jotka pidetään kaupan kotimaan markkinoilla, korvaa vain osittain näihin tuotteisiin kohdistuvan rasituksen. Tässä tapauksessa kotimaisesta vientituotteesta kannettava maksu, joka lähtökohtaisesti on lainmukainen, on kiellettävä siltä osin kuin se korvaa osittain kyseisen rasituksen, ja maksuun on tehtävä suhteellinen vähennys (ks. vastaavasti tuomio 8.6.2006, *Koornstra*, C-517/04, EU:C:2006:375, 19 ja 20 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 25 Korvausperiaatteen tarkoituksenmukainen ja virheetön soveltaminen edellyttää, että määrätyn vertailujakson aikana tarkastetaan, että kotimaan markkinoilla kaupan pidetyistä kotimaisista tuotteista asianomaisen veron tai maksun perusteella kannetut kokonaismäärät ja ne edut, jotka koituvat yksinomaan näiden tuotteiden hyväksi, vastaavat toisiaan määrällisesti. Kansallisen tuomioistuimen asiana on näin ollen varmistua siitä, etteivät kotimaan markkinoilla kaupan pidetyt kotimaiset tuotteet saa riidanalaisen maksun tuotosta tosiasiallisesti sellaista yksinomaista hyötyä tai suhteellisesti suurempaa hyötyä kuin kotimaiset vientituotteet, joka olisi omiaan korvaamaan kokonaan tai osittain kyseisen maksun aiheuttaman rasituksen (ks. vastaavasti tuomio 8.6.2006, *Koornstra*, C-517/04, EU:C:2006:375, 21 ja 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 26 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee nyt käsiteltävässä asiassa, että OUG:llä nro 249/2000 perustettiin entisen CRP:n velkojen perimiseksi öljytuotteiden erityisrahasto, joka rahoitetaan öljytuotteiden (bensini ja diesel) kaikkien tuottajien ja jalostajien, joilla on kotipaikka Romaniassa, maksuilla. OUG:n nro 249/2000 1 §:n mukaan kyseisten verovelvollisten on sisällytettävä niin kotimaan markkinoilla kuin Romanian ulkopuolellakin luovuttamiensa tuotteiden hintaan 0,01 USD:n suuruinen kiinteä summa kultakin litralta kaupan pidettävää öljytuotetta. OUG:n nro 249/2000 5 §:n mukaan velvollisuus laskea ja maksaa tästä johtuvat summat on tuottajilla ja jalostajilla, jotka ovat oikeushenkilöitä, joiden kotipaikka on Romaniassa, riippumatta niiden tuotteiden käyttötarkoituksesta.
- 27 Vaikka OUG:n nro 249/2000 1 §:ssä säädetty maksu onkin tavaroille yksipuolisesti asetettu vero tai maksu, sen perusteena ei edellisessä kohdassa esitettyjen seikkojen perusteella ole valtion rajan ylittäminen. Kyseistä maksua nimittäin sovelletaan samalla tavalla, saman suuruisena ja samassa

vaiheessa sekä Romanian markkinoilla luovutettuihin öljytuotteisiin että toisessa jäsenvaltiossa luovutettuihin öljytuotteisiin. Kyseisessä 1 §:ssä tarkoitetun maksun aiheuttavana tapahtumana näyttää siis olevan öljytuotteiden kaupan pitäminen riippumatta siitä, pidetäänkö niitä kaupan Romanian sisällä vai toisessa jäsenvaltiossa. Kyseistä maksua siis sovelletaan riippumatta siitä, ylittävätkö asianomaiset öljytuotteet Romanian rajan.

- 28 Niinpä maksua voidaan pitää syrjimättömänä unionin oikeuden kanssa yhteensopivana sisäisenä maksuna.
- 29 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen olisi kuitenkin vielä selvitettävä, suositaanko kyseisen maksun tuoton kohdentamisessa kotimaan markkinoilla kaupan pidettäviä kotimaisia öljytuotteita, koska sen päätös ei sisällä tästä mitään tietoa. Sen perusteella, että OUG:n nro 249/2000 1 §:ssä säädetyn maksun tarkoituksena on maksaa entisen CRP:n velat, ei nimittäin voida yksinään sulkea lopullisesti pois mahdollisuutta, että tämän maksun tuotto on itse asiassa tarkoitettu käytettäväksi sellaisen toiminnan rahoittamiseen, josta on hyötyä yksinomaan tai osittain kyseisille tuotteille niiden kotimaisten tuotteiden kustannuksella, jotka viedään muihin jäsenvaltioihin kuin Romaniaan.
- 30 Jos tällaisesta selvityksestä ilmenee, että OUG:n nro 249/2000 1 §:ssä säädetyn maksun tuotolla ei suosita kotimaan markkinoilla kaupan pidettyjä kotimaisia tuotteita, maksua voitaisiin pitää lainmukaisena sisäisenä maksuna. Jos ilmenisi, että maksulla suositaan niitä osittain tai niin paljon, että maksusta kyseisiin tuotteisiin kohdistuva rasitus korvataan täysimääräisesti, kyse voisi olla joko – osittaisen edun tapauksessa – syrjivästä SEUT 110 artiklan vastaisesta sisäisestä maksusta tai – täysimääräisen korvauksen tapauksessa – SEUT 30 artiklan vastaisesta tullia vaikutukseltaan vastaavasta maksusta. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on siten tehdä tarvittavat tarkastukset OUG:n nro 249/2000 1 §:ssä säädetyn maksun luonteen ja sen selvittämiseksi, sopiiko se yhteen unionin oikeuden kanssa.
- 31 Näiden täsmennysten jälkeen on vastattava siltä varalta, että kyse on SEUT 30 artiklan vastaisesta vaikutukseltaan vastaavasta maksusta, kysymykseen, joka koskee oikeutta palautukseen, sellaisena kuin kysymys on muotoiltu uudelleen tämän tuomion 16 kohdassa.

Oikeus palautukseen

- 32 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeus saada takaisin jäsenvaltiossa unionin oikeuden vastaisesti kannetut verot seuraa niistä oikeuksista, joita verovelvollisille on annettu unionin oikeussäännöillä, sellaisina kuin unionin tuomioistuin on niitä tulkinnut, ja täydentää näitä oikeuksia. Jäsenvaltion on siten lähtökohtaisesti palautettava unionin oikeuden vastaisesti kannetut verot kansallisten menettelysääntöjen mukaisesti vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteita noudattaen (ks. vastaavasti mm. tuomio 9.11.1983, *San Giorgio*, 199/82, EU:C:1983:318, 12 kohta; tuomio 14.1.1997, *Comateb ym.*, C-192/95–C-218/95, EU:C:1997:12, 20 kohta ja tuomio 12.12.2013, *Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation*, C-362/12, EU:C:2013:834, 30 kohta).
- 33 Unionin oikeuden kanssa yhteensopimattomien verojen tai maksujen palauttamista koskevasta periaatteesta poiketen perusteettomasti kannetun veron tai maksun palauttamisesta voidaan kuitenkin kieltäytyä, jos oikeudenhaltijat saivat palauttamisesta perusteetonta etua. Unionin oikeusjärjestyksessä tältä osin taattujen oikeuksien suojele ei siis edellytä unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen ja maksujen palauttamista, jos on osoitettu, että henkilö, joka on velvollinen maksamaan veron tai maksun, on todellisuudessa vyöryttänyt sen toiselle henkilölle (tuomio 9.11.1983, *San Giorgio*, 199/82, EU:C:1983:318, 13 kohta; tuomio 14.1.1997, *Comateb ym.*, C-192/95–C-218/95, EU:C:1997:12, 21 kohta ja tuomio 6.9.2011, *Lady & Kid ym.*, C-398/09, EU:C:2011:540, 18 kohta).

- 34 Tällaisessa tilanteessa perusteettomasti kannetun veron tai maksun aiheuttamaa rasitusta ei ole lopullisesti kantanut toimija vaan ostaja, jolle rasitus on vyörytetty. Jos toimijalle palautettaisiin veron tai maksun määrä, jonka hän on jo perinyt ostajalta, toimija saisi tämän vuoksi tämän määrän kahdesti, mitä on pidettävä perusteettoman edun saamisena, eikä niitä seurauksia, joita ostajalle aiheutuu veron tai maksun lainvastaisuudesta, korjattaisi ollenkaan (ks. vastaavasti tuomio 14.1.1997, Comateb ym., C-192/95–C-218/95, EU:C:1997:12, 22 kohta ja tuomio 6.9.2011, Lady & Kid ym., C-398/09, EU:C:2011:540, 19 kohta).
- 35 Koska tällaisella tavaroiden myynnistä kannettavan veron tai maksun palauttamisesta kieltäytymisellä rajoitetaan unionin oikeusjärjestykseen perustuvaa henkilökohtaista oikeutta, sitä on tulkittava suppeasti. Näin ollen perusteettoman veron tai maksun välitön vyörytys ostajalle muodostaa ainoan poikkeuksen unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen tai maksujen palauttamista koskevaan oikeuteen (tuomio 6.9.2011, Lady & Kid ym., C-398/09, EU:C:2011:540, 20 kohta).
- 36 Nyt käsiteltävässä asiassa on riidatonta, että – toisin kuin OUG:n nro 249/2000 1 §:ssä säädetään – Lukoil ei vyöryttänyt tässä pykälässä säädettyä maksua kaupan pitämiensä öljytuotteiden kuluttajalle. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, voiko Lukoil tilanteessa, jossa kyseisen maksun maksumekanismi on suunniteltu kansallisessa lainsäädännössä siten, että maksu vyörytetään kuluttajalle, kuitenkin saada oikeuden maksamiensa summien palauttamiseen.
- 37 Tässä yhteydessä on huomattava, että siltä osin kuin Lukoil vastasi OUG:n nro 249/2000 1 §:ssä säädetyn maksun määrästä, tämän määrän palauttaminen ei merkitsisi kyseiselle yhtiölle minkäänlaista perusteetonta etua. On siis niin, että koska nyt käsiteltävässä asiassa ei ole kyseessä se ainoa poikkeus, jonka unionin tuomioistuin on hyväksynyt unionin oikeuden kanssa yhteensopimattomien verojen ja maksujen palauttamista koskevaan periaatteeseen, Lukoililla on oikeus saada palautetuksi maksu, josta se vastasi, jos maksua pidetään tullia vaikutukseltaan vastaavana maksuna. Tässä yhteydessä ei ole merkitystä sillä, onko mahdollisesti jätetty noudattamatta kansallisesta lainsäädännöstä johtuvaa velvollisuutta vyöryttää pääasiassa kyseessä oleva maksu asianomaisen tuotteen loppuhintaan. Tämän maksun palauttamista koskevaa oikeutta, joka perustuu unionin oikeuteen, ei nimittäin voida evätä kansallisen oikeuden mukaisella perusteella.
- 38 Lisäksi on täsmennettävä, että Lukoililla olisi oikeus OUG:n nro 249/2000 1 §:n nojalla maksamansa maksun palauttamiseen, joka tosin olisi osittainen, myös siinä tapauksessa, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaisi unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön ja tämän tuomion 21–25 kohdassa esitetyn valossa, että kyseisessä pykälässä säädetty maksu on syrjivä SEUT 110 artiklan vastainen sisäinen maksu. Tässä tapauksessa oikeus palautukseen koskisi unionin markkinoilla kaupan pidettäviin tuotteisiin kohdistuvan maksun aiheuttaman rasituksen ja kotimaan markkinoilla kaupan pidettäviin tuotteisiin kohdistuvan maksun aiheuttaman rasituksen välistä erotusta, koska tässä viimeksi mainitussa rasituksessa otettaisiin asianmukaisesti huomioon edut, joita yksinomaan näille tuotteille olisi koitunut.
- 39 Esitettyihin kysymyksiin on vastattava edellä esitetyn perusteella, että unionin oikeutta, erityisesti SEUT 30 artiklaa, on tulkittava siten, että verovelvollisen, joka on tosiasiallisesti vastannut mainitun artiklan vastaisen tullia vaikutukseltaan vastaavan maksun aiheuttamasta rasituksesta, on voitava saada palautus tällaisina maksuina maksamistaan summista siinäkin tilanteessa, että kyseisen maksun maksumekanismi on suunniteltu kansallisessa lainsäädännössä siten, että maksu vyörytetään kuluttajalle.

Oikeudenkäyntikulut

- 40 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Unionin oikeutta, erityisesti SEUT 30 artiklaa, on tulkittava siten, että verovelvollisen, joka on tosiasiallisesti vastannut mainitun artiklan vastaisen tullia vaikutukseltaan vastaavan maksun aiheuttamasta rasituksesta, on voitava saada palautus tällaisina maksuina maksamistaan summista siinäkin tilanteessa, että kyseisen maksun maksumekanismi on suunniteltu kansallisessa lainsäädännössä siten, että maksu vyörytetään kuluttajalle.

Allekirjoitukset